

הלכות סֵפֶה סִימָן תרלו תרלח

ביאורים ומוספים

סימן תרלח

סֵפֶה וְנוֹיָה אֶסוּרִין כָּל שְׁבָעָה

[משנ"ב ס"ק א]

כָּן חָל שְׁמֵשְׁמִים עַל הַסֵּפֶה¹.

1) והקדושה שחלה על הסוכה, כתב לקמן (סי' תרלט ס"ק ב) בשם השל"ח (מס' סוכה נר מצוה אות יב) שהיא גדולה מאד (והעדות לכך היא קדושת עצי הסוכה, כפי שהביא השל"ח שם מהראשית חכמה שער הקדושה פ"ד אות לד), ולפיכך בישיבתו בה ראוי למעט מדיבורי חול ולדבר דברי קדושה ותורה, וכל שכן שיהיה זהיר מלדבר לשון הרע ושאר דיבורים אסורים.

[משנ"ב ס"ק ב]

וְלִדְיָן גַּם בְּתַשְׁעִי² וכו', דְּהֵי כְּמִין מִיּוֹם טוֹב לְשַׁבָּת³.

2) וכן ארץ ישראל הנמצא בחוץ לארץ ביום התשיעי של סוכות ורוצה לטלטל בצינעה את הני שבטוכת חבירו שהוא בן חוץ לארץ (שדיני כסכך, כמבואר בשו"ע להלן (ס"ב)) ולהשתמש בו, דן בשו"ת התעוררות תשובה (ח"א סי' מז) שיתכן שאסור לו, מפני שהנני הוקצה למצוותו לבעל הסוכה, ולגביו הני מוקצה ביום זה, ודעת הגר"ש אלישיב (יום טוב שני כהלכתו פט"ז הע' כא) שאסור מטעם זה. מאידך, דעת הגר"ש אויערבך (שם הע' יט, ובתשובות מגדולי הפוסקים סי' ו אות א) שמותר, מפני שאף בני חוץ לארץ רבים ישנים מחוץ לסוכה בשמיני, ויש שמקילים בשמיני אף לגבי אכילה מחוץ לסוכה, לפיכך אין ברור כל כך אם בן חוץ לארץ חייב בסוכה בבין השמשות של היום התשיעי, ויש להקל לגבי בן ארץ ישראל שלא לדנו ממש כמוקצה, אלא שמי"מ אין לטלטלו באופן שיהיה ניכר לאחרים, משום זולול ביום טוב שני.

3) ולענין השתמשות בנויי הסוכה בשבת שחלה במוצאי יום טוב אחרון של חג, כתב השו"ע לקמן (סי' תרסו ס"א) שנהגים איסור, אכן הוסיף שיש מתירים. ובמשנ"ב שם (ס"ק ג) כתב שיתכן שכונת השו"ע היא רק להודיע שנהגו כך, אך מדינת דעתו שהדבר מותר, וכפי שמשמע מדבריו לקמן (סי' תרסה ס"א) לגבי אתרוג, וראה משנ"ב שם (ס"ק ו).

ואף שהיה אסור להסתפק מהעצים בבין השמשות שבתחילת השבת, מ"מ לא נאסר להסתפק מהם בשבת מדין 'מיגו דאיתקצאי לבין השמשות איתקצאי לכל היום', כמבואר בביה"ל שם (ד"ה אתרוג) שאין אומרים 'מיגו דאיתקצאי' כשלא נאסר הדבר בבין השמשות אלא מחמת היום שעבר (ולכן רק בתשיעי נאסר להסתפק מעצי הסוכה, מחמת שבבין השמשות שבתחילתו מחוייבים לאכול בה למעשה, מה שאין כן בבין השמשות של סוף היום התשיעי).

[שעה"צ ס"ק ג]

דְּרִירָה עֵינָן⁴.

4) היינו צריך עיון בשיטת הרשב"א, אך להלכה כתב במשנ"ב להלן (סי' ט, ובשעה"צ ס"ק י) כמג"א.

[משנ"ב ס"ק ד]

אֵין אֶסוּר הֶנְאָה מִמֶּנָּה⁵ וכו', לְהַנִּיחַ עֲלֶיהָ שׁוֹם דְּבָרָה⁶.

5) מדין זה שלא נאסר אלא לטלטל את הסוכה, אך מותר להשתמש בה בעודה קיימת (שלא כדין קרבן שאסור להשתמש בו גם בלא ביטול), הוכיחו המנחת פתים (כאן) הגר"ש אלישיב (הערות סוכה ט, א) והגר"ש אויערבך (הליכות שלמה סוכות פ"ו דבר הלכה את

מד) שמותר לשבת בסוכה גם כשלא יוצאים בזה ידי המצוה, שהרי אינה מתבטלת על ידי כך, ושלא כפי שצייד השו"ת עונג יום טוב (אר"ח סי' מט) שלמי שפטור מסוכה [כגון אדם בשעת הגשמים או אשה שאינה נשואה], אסור לשבת בה מחמת שנהנה ממנה ומעל בקדושתה [והסכים לדבריו הקובץ שעורים (ביצה אות ע) לגבי מי שיושב בסוכה ומכוון שלא לצאת ידי המצוה]. וכן הוכיחו בספר זכרון שמואל (סי' כט אות יא) הגר"י קניבסקי (קהלות יעקב סוכה סי' ז) מכמה מקומות שלא כדברי השו"ת עונג יום טוב [וראה שו"ת אבני נור (אר"ח סי' תא)].

6) ואף שלגבי חוטי ציצית, כתב השו"ע לעיל (סי' כא ס"א) שאסור לקשור בהם דברים מחמת שהוקצו למצותם, אף שאינו מבטל על ידי כך את קדושתם, וכן לגבי נר חנוכה כתב השו"ע לקמן (סי' תרעג ס"א) והמשנ"ב שם (ס"ק ח), שאסור להשתמש לאורו שום שימוש מחמת שהוקצה למצותו, אף שאינו מבטל את קדושתו בכך, ביאר הגר"ש אויערבך (שש"כ פכ"ב הע' נה) שנוי חנוכה נאסר לא רק מחמת קדושתו, אלא גם מחמת שאם יהנה מאורו יאמרו שלצורכו הדליקו, ולפיכך נאסר כל שימוש לאורו, והטעם שחטי ציצית אסורים בשימוש אין זה מחמת קדושתם, אלא מפני שלקשור בהם דברים הוא ביזוי מצוה.

[משנ"ב ס"ק ו]

וְאֶהְיֶה לְכָל שְׁבָעָה⁷.

7) ואם מתנה שלא תתייחד הסוכה למצוה, כתב הגר"ש אויערבך (שו"ת מנחת שלמה מהדורת סי' נד) שתנאו קיים והסוכה אינה קדושה, אף על פי שכשרה היא למצוה, וביאר, שאף שמבואר ברמ"א (כאן) שתנאי לא מועיל, יתכן שהיינו דוקא כשהסוכה מיוחדת למצוה, ונשאר בצ"ע.

אמנם לענין אמירת איני בחל מהנר כל בין השמשות בשבת, כתב לעיל (סי' רעט ס"ק יב) שאמנם לדעת המג"א אינו מועיל מפני שהנר דולק כל בין השמשות ואסור לטלטלו, אך לדעת הגר"א מועיל הדבר [וראה בהגהות הגר"א (ביצה ב, ב) שדבריו נאמרו אף לגבי סוכה].

[ביה"ל ד"ה בין]

דְּפָנֹת פְּרִיכוֹת לָהֶן⁸ וכו', דְּלֶהַרְמָב"ם אֶסוּר הוּא נֶק מְדַרְבָּנָן⁹.

8) ואף שכל דיני התורה שנאמרו בסוכה לא נאמרו אלא על הסכך ולא על הדפנות, כתב בחרושי הגר"ח הלוי (על הרמב"ם פ"ו מהל' סוכה ה"טו) שקדושת עצי סוכה לא נאמרה על הדבר שיש עליו דין סוכה, אלא על מה שמקיימים בו מצות סוכה, וכיון שהמצוה מתקיימת גם על ידי הדפנות חלה עליהם קדושה. והוסיף (בחי' על הש"ס סוכה ט, א), שמתעם זה אף פסול גזול נאמר גם על הדפנות, מפני שפסול זה נאמר על כל דבר שבו מתקיימת המצוה, ואינו דומה לשאר הפסולים אשר שייכים למין הסכך עצמו.

ואף קרקע הסוכה, כתב בשו"ת אבני נור (סי' תנט ס"ק טו) שהיא קדושה כעצי הסוכה (לפי דעת הרמב"ם, שחלה קדושה אף על הדפנות), כיון שהיא נחשבת חלק מהסוכה, כמבואר בגמ' (סוכה ט, ב ולא, א). מאידך, דעת הגר"ש אלישיב (הערות שם לא, א ד"ה והמסכך) שקרקע הסוכה אינה קדושה, מפני שאינה מדיני הסוכה, וכן כתב האבי עזרי (פ"ה מהל' סוכה הכ"ה ד"ה ואשר).

ובשו"ת אגרות משה (אר"ח ח"א סי' קפא) כתב שנראה שבמקום שמוכרחים לעשות רצפה, כגון באופן שאי אפשר להשתמש בקרקע עצמה כרצפה, חלה קדושת עצי סוכה על רצפה זו (לפי

מילואים

הַלְבוּת סֶפֶה סִימֵן תַּרְלַח

המשך מעמוד 202

10) ואף שהקדושה אינה חלה עד שיושב בה ביום טוב, ובשעה זו כבר יש לסוכה ארבע דפנות, ביאר הגר"ש אלישיב (קובץ תשובות ח"א סי' סד) שכיון שמעיקף הדין אף כשעשה את כל ארבע הדפנות כאחת אין הקדושה חלה אלא על שיעור הדפנות הנצרך לסוכה, אלא שלמעשה חלה על כל הדפנות מחמת שאין ידוע על איזה דופן לא תחול, אם כן בסוכה זו שבנה בתחילה שלש דפנות בלבד וגילה דעתו בשעת בנייתה שאלו הן הדפנות העיקריות, חלה הקדושה רק עליהן, וכשם שכתב הביה"ל להלן (ד"ה סתם) שאם אמר בפירוש שהקדושה תחול על דפנות מסוימות היא חלה דוקא עליהן [וראה קהלות יעקב (ברכות סי' ו-ז)].

אכן לגבי סכך, אם לאחר שהניח סכך בכמות הנצרכת החליט להוסיף עוד סכך, כתב הערוך השלחן (סי'ו) שחלה קדושה אף על הסכך הנוסף, שהרי סכך זה אינו עומד בנפרד משאר הסכך אלא משמש עמו כסכך אחד, ואינו כדפנות, שהדופן הרביעית עומדת וניכרת בפני עצמה.

דעת הרמב"ם הנ"ל, ובאופן שאפשר להשתמש בקרקע עצמה ומניח את הרצפה רק לנוי, דין הרצפה כנוי סוכה [ראה פמ"ג (סי' תרמג משב"ז ד"ה אמר ההידוט) שראוי להניח ריצוף בקרקע הסוכה, וזכר לענני כבוד שהיו מתחת לעם ישראל], ואסורה כנוי, והקרקע עצמה אינה קדושה משום שקרקע עולם אינה נאסרת מדין עצי סוכה, וסיים שצ"ע לדנא. מאידך, הגרש"ז איערבך (הליכות שלמה סוכות פ"ז דבר הלכה אות כט) הסתפק לענין שטיח אם דינו כנוי סוכה, כיון שיתכן שמה שמונח על הקרקע אינו נחשב כנוי סוכה.

9) ונפקא מינה אם איסור השימוש בדפנות הוא מדאורייתא או מדרבנן, כתב הערוך השלחן (סי'ד) שאם האיסור הוא רק מדרבנן, דינו כאיסור מוקצה בשבת שהותר לענין חולה, ומשום כבוד הבריות, וכן לטלטל מן הצד, מה שאין כן אם איסורו מדאורייתא [וראה שם נפקא מינה נוספות בהו].

[ביה"ל ד"ה ואם]

עוד דפן רביעי, הוא מלְתָא בְּאַפִּי נְפֶשְׁהָ¹⁰.

הַלְבוּת סֶפֶה סִימֵן תַּרְלַח

המשך מעמוד קב

וראי, ואינו אלא בגרמא [נמצד שנהיה הפרי מוקצה אפשר להתנות בערב יום טוב שאינו בודל מהם כל ימי החג], מימ למעשה לא היקל בדבר, משום שכמה פוסקים החמירו בגרמא.

ולתלות פירות ערלה בסוכה, דעת הגר"ש קמנצקי (קובץ הלכות, סוכה פ"יב סי'כ) שמוותר, ואינו נחשב כנהנה מאיסורי הנאה, מפני שהנאה ממראה הפירות אינה נחשבת כהנאה.

[משנ"ב ס"ק טו]

בְּמִקְצָה קָנָה לְקָלִי עֲלָמָא אָסוּר¹⁷.

17) ואף נוי סוכה שכתבו עליו סדר האושפזין וכדו ומיעד לקריאה מתוכו כשנכנסים לסוכה, דעת הגר"ח קניבסקי (סוכת חיים שו"ת בסוף הספר אות קסח) שדינו כמוקצה, ואסור לטלטלו ביום טוב.

ולענין להרים מהקרקע בשבת ויום טוב נוי סוכה שנפל וכתובים עליו דברי קדושה, דעת הגר"נ קרליץ (שבת ח"ג עמ' סח ד"ה תמונה) שכיון שכתבי קדש אלו הם מוקצה מדין עי' סוכה, אם כן אסור להרים, שאין ביונים מתיר טלטול מוקצה, ויש לכסותם שלא יהיה ביונים גדול, ומוותר לטלטלם על ידי טלטול מן הצד או לדעות המתירות על ידי גופ, וראה מה שכתבנו לעיל (סי' שח ס"ק כב) לענין כתבי קדש שנקרעו.

וניי סוכה שלא ביטלו למקומו, והוא כלי שמוותר להזיזו ממקום למקום בכל שבתות השנה, דעת הגרש"ז איערבך (שש"כ פכ"ב הע' נו) שמוותר לטלטלו בשבת בסוכות, אך העיר שאם כן יהיה מותר גם להוציאו מהסוכה בלא ליהנות ממנו [וראה מה שכתבנו בשמו בביה"ל להלן (ד"ה כל)].

[משנ"ב ס"ק יז]

יְבָעִין שְׂלָא יְבָדֵל מִקֵּין קָל זָמַן בֵּין הַשְּׂמִינִי¹⁸.

18) אמנם, לגבי מוקצה מחמת איסור, כתב לעיל (סי' שט ס"ק יט) שלא נעשה מוקצה לכל היום אלא אם כן הוקצה לכל זמן בין השמשות, אך אם ברל ממנו רק חלק מבין השמשות לא נהיה מוקצה, וכן כתב שם (סי' כז) בשם השו"ע הרב, שרק אם היה המוקצה על הבסיס במשך כל בין השמשות, נעשה הכלי בסיס ומוקצה לכל היום כולו, וכן צידד הפמ"ג (סי' רעט א"א סוף סי' יד, ובפתיחה להלכות יום טוב ח"ב פ"א)

(חוט שני שם) שדינם כנוי סוכה, ורק פמוטים יפים אינם מוקצה, שהרי אינם שייכים לסוכה.

ונורת חשמל הולקת בסוכה, דעת הגר"נ קרליץ (שם) שנראה שאינה בכלל נוי סוכה, מפני שעשויה לשימוש ולא לנוי, אך אם היא יפה במיוחד הריהי כנוי, ויש לדון שיהא אסור להסירה גם אם נשרפה וצריך להחליפה, מפני שהוקצתה למצותה.

וילקן המשמש לנאות את הסוכה, דעת הגר"נ קרליץ (שם) שמוותר להזיזו [לפתחו ולסגורו] בחג, מפני שדרך תשמישו בכך, ולא הוקצה מתשמישו זה, אך אם היה נעוץ בדפנות בתחתיתו ונפרד החיבור בחג, מסתבר שאסור לטלקו לצדדים כחילק.

ומסמרים המעמידים את דפנות הסוכה, וכן סיכות ונעצים המעמידים את נוי הסוכה, הסתפק הגרש"ז איערבך (ספר הסוכה שם אותיות יב-יג) אם דינם כסוכה וניה או לא, ודעת הגר"ח קניבסקי (תורת המועדים עמ' צג) שדינם כנוי סוכה.

וקישוטים העשויים על ידי נכרים כדי להשתמש בהם ליום אידם [כנורות הנכבות ונדלקות], כתב בשו"ת שבת הלוי (ח"ב סי' נו) שמוותר להשתמש בהם בסוכה, מפני שלא היו בבית העבודה וזה אלא רק הומוני לשמה, והם נעשו בבית החרושת על ידי מכתנות ולא על ידי בני אדם החושבים לשם עבודה וזה, וגם נעשו לא רק לשם על זה אלא לשם כמה מטרות, וכן דעת הגר"ש אלישיב (אשרי האיש ח"ג פכ"ד אות כט) שמן הדין מותר, אלא שמכוער הדבר.

16) ולתלות בסוכה פירות שביעית, כתב הגרש"ז איערבך (הליכות שלמה סוכות פ"ז סכ"ג) שאף שעל ידי כך יהיו אסורים באכילה במשך ימי החג משום שנעשים מוקצה למצותם, ואסור להפסיד פירות שביעית, מימ מותר לתלותם, כיון שדי בכך שלאחר החג יחזרו להיותם כדי שלא ייחשב שמפסידם, וכן כתב בשו"ת שבת הלוי (ח"ז סי' נו), וכן דעת הגר"ש אלישיב (משפטי ארץ שביעית פכ"ד הע' 2, אשרי האיש ח"ג פכ"ד אות לה) שאם ידוע שלא יתקלקלו כלל יהיו ראויים לאכילה לאחר החג, מותר לתלותם, אכן, בשו"ת מנחת יצחק (ח"י סי' קיט) כתב שאף שיש לצדד להקל בזה מפני שהפסד אינו

הלכות סבה סימן תרלח

קב

באר הגולה
דברתא ביצה ל
ה אוקימנא דאפי
ורבא שם

הצריך מן הדפנות ונשלם הקשר סבה הוסיף דפן, לא מיתסר, אכל אם עשה ארבעתן * סתם, כלן אסורות ומקצות: הגה וכל זה לא מירי (ט) אלא בסבה שישב בה פעם אחר, * אכל אם הזמינה לסבה ולא ישב בה, * לא נאסרה, * דהוקמה לאו (ג) [ג] מלתא היא (הגהות אשר"י פרק המביא): **ב** וכן (ד) [ד] אכלים ומשקים (י) שתולין בסבה (יא) כדרי לנאותה, (יב) * אסור להסתפק מהם * כל שמונה (יג) אפלו נפלו (יד) * (ובי"ט טוב ושבט (טו) אסור לטלטלם (ה) * דמקצים הם) (טו). ויאם התנה עליהם (טז) בשעה שתלואם ה'אמר איני בודל מהן (יז) כל בין השמשות (יח) (של שמונה ימים)

שערי תשובה

דוקמה לאו מלתא היא, ע"ש: [ג] מלתא היא. ע"ש: ויני ברי"י שביא בשם מהרי"י מולכו שדעתו בסבה מקצת אסור לטנות בכל השנה, ובמב כהרי"ו: ע"ו: ונתיב למגבי"א דקרי להקדש וכו', משמע דמקצים להמביא, ואין לרדו פשיטא שאין ביה מחוש, רבין שוהגין מהיר, כל קדשה דבימי חג ארבעא ומנא היא שפחול ויהתנה בפרוש דמי, ומי מיש המביא שצריך מעשה אחר שפחול קדשה צ"ע דאפשר אף בלא מעשה חלה קדשה כשפירש חג, דאין זה דומה לתבונה, והכא לא פקע הקדש לגמרי רק על דרך תנאי לבד, ויני בא"י שכתב על דברי המג"א שצ"ע, ואפשר פתחו ל"מ"ש דבמנוע כניסת חג הנרא קדשה, וצ"ע: [ד] אכלים. ויני במח"ב בסוף ע"ג פצמים וזהו שם אשכול ענבים שהיה מרלה ע"ג פצמים תשאר והאשכול מלוי בסוף מחבר לגוף וממילא נ"י לפסל ויטל לגבה וחלה עלה קדשת גורס, כתב מח"ב שיש מי שסבר דלא מנאי תנאי בזה, ובספר ידו אליהו דף ע"ג מסיק בין

באר היטב

אחר שנקמה אסורים דלא גרע מנורי סבה א"כ התנה, יש"ש ועמ"א: (ג) מלתא היא. וקשה, דבסימן מב ס"ג פתח דהוקמה לגוף הקדשה מלתא היא, וי"ל דתשמישי מצוה קלי טפי. וי"ל דמי שיש לו סבה בנויה משנה לשנה מ"מ אינה אסורה עד שישב בה פתג, אע"פ דדבר לשב בה בשנה שעברה מ"מ כשעבר החג בטלה קדשתה וצריך מעשה אחר שפחול קדשה, מ"א: (ז) אכלים. ואם יודע שהולידים יאכלו מהם מוטב שלא לחלוטם, ס"ח סימן רסג. וי"ל דיתנה עליהן, מ"א, ובלבד שלא ינתקו החוטים: (ה) דמקצים. דבמקצה למצוה אפלו ע"ג פצמים תשאר והאשכול מלוי בסוף מחבר לגוף וממילא נ"י לפסל ויטל לגבה וחלה עלה קדשת גורס, כתב מח"ב שיש מי שסבר דלא מנאי תנאי בזה, ובספר ידו אליהו דף ע"ג מסיק בין

באר הגולה

על-פלפנים מדרבנן, ואהיו סביבין לה דלא מיתסרין כלל, ובהנה סביבין לה להבית יוסף קה"ר: * **ס** סתם. נראה לי דרוצה לומר, לאפניו אם פרח דאלו עושה לשם סבה ואלו להוסיף. **א** אכל אם הזמינה לסבה. ויני אפלו אם עשאה לשם סבה, וכפ"ל בסימן מב דריני הזמנה, ע"ן שם: * **ל** לא נאסרה. נראה לי דלא אמרה אלא לענין קדשת חג שחל על הספק, הוא דבכענין לשב בה פתג, אכל משום מקצה דסמירת אהל דאסור בכל יום טוב, הרי לא מלי ישיב בה לגמרי, אלא דאע"פ אסורה רק ביום טוב ובחלה המועד שרי כהאי גונא נמור וקוציעה: * **ד** דהוקמה לאו מלתא היא. ויני ע"ן, אי הכי אפלו אי ישב בה אחר שקדש היום לא ליסתרא כלא יומא אלא לשעה שישב בה בלבד, דהא אפתי לא הרי אתקצאי לבי"ב השמשות ולא אתקצאי לכלא יומא, וי"ל נפק שפתי"ר [מ"ו] ג"ל. והנה לפי מה שכתב מקום: אפלו אי ישב בה כל אסור עד חלה המועד דמשום סמירת אהל הוא מקצה, ונראה דבגנתו דמשום קדשת חג לא מיתסר אלא לשעה שישב בה: * **א** אסור להסתפק מהם וכו'. זהו אם תלאן קדם בין השמשות ראשון, ואם תלאן ביום א' או בחלה המועד, מתחיל אסור מן בין השמשות הראשון שאמר זה עד סוף יום טוב, אכל מן עת תלהי עד הערב לא מיתסר [פן מוכח לקמה]: * **ב** כל שמונה. ע"ן בפשוט חתם סופר ארח חיים סימן קפד, באחד שנה לו אהורא מיתר ותלאו בהספה לנוי ואחר כך ביום טוב בא אחר מן הכפר שלא מצא אתרוג לקנות, והורה שמתר לטל אתרוגו הפלוי בספה לנוי ולצאת בו, ונהי דבי"ב טוב אסור בטלטול משום מקצה, מכל מקום בחלה המועד שמתר לטלטלו [149] הוא הדין דמתר לצאת בו, דמצות לאו לטנות נתנו, ועוד, דהא דאסור לטנות הוא משום ביום מצוה וצ"ל ליכא בזה, דמעקרא חיו רק בני מצוה והשתא מצוה גופא ומבכרים עליו. וע"ן שם עוד שהאריך בזה ומסיק דמתר נמי לבעל האהורא לקח מעות מחיר האהורא, ע"ן שם טעמו: * **ב** ימים טוב ושבט אסור. ואם נפלו חו"י על השלחן ואי אפשר לאכל, לא שומרים דמשום אכל נפש ביום טוב מתר לטלטל הספקה ולהסירן. והעירי מגד"ש מסיק דאם אפשר על ידי טלטול מן העיר לנער השבלא וכדומה, נראה ואל יטלטל בתי"ב²⁰, ע"ן שם. ולענין דעתי, אם קיסי הספק נושרך הרבה על השלחן אפשר דמתר לטלטל אף בשבת להסירן אם נאמס מהי, מידי דהוי אהורא של רע"י²¹: * **ד** דמקצים הם. הינו בין פשתליין על הפתל ובין קשפולו:

משנה ברורה

דמצוה. וע"ן שם במשנה ברורה: (ט) אלא בסבה שישב בה פעם אחרת. ע"ן במגן אברהם (י) שאפלו לא נעשית לשם סבה, דהינו שהיתה עשויה לצל, כיון דמדינא סבה פשרה היא וישב בה פעם אחת, אסורה שוב כל ימי חג, ונראה לי דמירי (כ) שהזמינה מתחלה ספת חתג, או שקבע שישב בה היה (כ"ב) ודעתו לישב בה כל ימי חג, הא לאו הכי לא נתקדשה בפעם אחת להיות שם ספת חתג עליה, וכמו שכתבנו למעלה בסעף קטן ג. ומי שיש לו סבה בנויה משנה לשנה, מכל מקום אינה אסורה עד שישב בה פתג, אף על-גב דכבר ישב בה בשנה שעברה, מכל מקום כשעבר החג בטלה קדשתה¹² וצריך מעשה אחר שתחול קדשתה, כן פתח המגן אברהם, (י"ג) ויש מאחרונים שמתקפין בזה, וטוב להחמיר: **ב** (י) שתולין בסבה וכו'. בין שתולין בספק (י"ד) ובין שתולין בדפנות: (יא) (יא) כדרי לנאותה. ואם יודע שהולידים יאכלו מהם, מוטב שלא לחלוטם, שנתקו החוטים ויבואו לידי חלול שבת, וגם שפא יבואו לאכלם, אכן אם יכול לחלוטם בגבה שלא יוכלו הולידים להגיע לשם או שאין לו ילדים, מצוה לתלות גורי סבה וא"ר בשם ס"ח רס"ג; גם בשל"ה פתח דראוי ליפות הסבה בקרמין וסדינין¹⁵ ולהתלות בה פרות חשבונין: (יב) אסור להסתפק מהם. דבדאי (טו) הוא ההמצוה כשמתספק מהם: (יג) אפלו נפלו. דכיון (טז) דאתקצאי לבי"ב השמשות אתקצאי לכל יום טוב, (יח) ואפלו נפלו בחלה המועד אסורין: (יד) ובי"ט טוב ושבט כו'. אכל בחלה המועד לא שיק אסור טלטול, ועל-כן אם נפלו מתר לטלטלן ולהחזירן למקומן [טור]: (טו) אסור לטלטלם וכו'. הינו אפלו לדעת המתירין לעיל בסימן חצה מקצה ביום טוב כמו בשבת, במקצה פנה על אלא אסורין: (טז) דהקצו למצות: (טז) בשעה שתלואם. כא (ע) לאפוקי, דלא נימא ורקא סמוך לבי"ב השמשות: (יז) כל בין השמשות. דיש (כ) תחלת בין השמשות ויש סוף בין השמשות, ובעינין שלא יבדל מהן כל זמן בין השמשות¹⁸: (יח) של שמונה ימים. פרוש, לאפוקי (כא) כשאמר: איני

שער הציון

(י) הנה בעצם דין זה נסתפק הבית יוסף לעיל בסימן תקה, אף המגן אברהם הביא בענין דין זה בפשוט בשם רבנו יחזקאל: (יא) דהלא מדמינן לדינא דהוקמה, ובהוקמה קימא לן לעיל בסימן מב דצר בה ולא אוקמה לאו מלתא היא: (יב) דלעיל קימא לן שם דאם בעת שצור פעם אחת היה דעתו למצור בה לעולם, שוב אסור למצור בה ותי, והכי נמי בענינו אם דעתו לישב בה כל ימי חג, נחשב זה כאלו היה חוקמה גם-כ"ן: (יג) ע"ן בשערי תשובה ובכרי"י ע"ב: (ד) אכיל דף י: (טו) אכיל שבת דף כב: (טז) חוספות שם: (יח) הרא"ש בתשובה, ומוכח בבאור הגר"א: (יח) ים של שלמה ומגן אברהם והגר"א: (יט) כן מוכח בבית יוסף: (כ) ע"ן שבת ל"ד עמוד ב: (כא) כן מוכח בבאור הגר"א שפירש בזה דברי רמב"ן שיהא ולא כרש"י, דלרש"י חתני כונה דלא חלה קדשה ממילא גם בשאר הימים ולדידה לא מהני. ולפי זה אמר סתם איני בודל מהן כל בין השמשות, אפשר דגם לרמב"ן נכלל בזה של פתג ימים, אמנם המקנן כ"ס של שלמה [שהוא כמ"א] משמע דלדעת אחרות חיים בשם הרמב"ן אפלו באפן זה לא מהני, ועל זה פתח וזמקרא ותרא היא, דבסתמא בודאי מהני, וכן משמע מגן אברהם שהביא לחלק בזה על דברי הרמ"א, משמע דהרמ"א לא מהני אפלו בסתמא. ולמעשה נראה דאין להחמיר בסתמא, דהרי דעת רש"י וכן הוא גם-כן דעת הר"ן דאפלו כשפרש ואמר איני בודל כל בין השמשות של ערב יום טוב הראשון, גם-כן מהני, תהי דבזה אין להקל נגד דעת הרמ"א שהעתיק לדינא כדעת הרמב"ן, על-כ"פנים בסתמא אין להחמיר, וכן משמע מאליה רבה, ע"ן שם: